

Lo Somatent

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Apy XIII

Reus Diumenge 15 de Maig de 1898

Núm. 3.549

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

En un mes	Pias.
En tres mesos	3'50
En un any	7

En les provincies d' Ultramar i a l'estranger, a preus convencionals.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d' aquest diari y en las principals llibrerias d' aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografia Mallofre, carrer Junquera, 6.
No s' retornan los originals encara que no s' publiquin.

Farmacia Serra La que paga més contribució de la provincia
FARMACIA OBERTA TOTA LA NIT
 Arrabal Santa Anna, número 80, prop à la plassa de Catalunya

CREMA LÀCTEA ROMEU

Reproductora de la llet

aprobada per la M.ltre. Academia Médich Farmacéutica de Barcelona.

Eficacment recomenada per augmentar la llet à las Mares de familia, en cuants casos s' hagi retirat per digest, fluxetat, etc. Ab son ús, tota marea pot criar à sos fills durant los temps de la lactancia.

Diposit: Farmacia de A. SERRA, Arrabal de Sta. Anna, 80

REUS

SECCIÓ DOCTRINAL

Personalitat de Catalunya segons sa literatura

(Continuació)

Personalitat per cert ben original y vigorosa es també la d' en Carles Bosch de la Trinxeria. Nascut y habitant en lo cor del Pirineu, en la vila de La Junquera dominat per la efície de la casa, de jove seguí pam à pam tot lo Pirineu estudiant minuciosament sa topografia y sas típicas costums, comarca per comarca, poble per poble y mesia per mesia. Ja en la edat madura de sa vida, gosà en recordar sas casseras, sas pesquerias y sas aficions de curios y naturalista: d' afició, en hermosos llibres que al apareixer tan impensadament, sorprengueren à tots los literats catalans, que lluny estaven de pensar que entre aquelles motanyas tinguessin un company tan eminent.

Ab ams mèrits que Mr. Jacquemont, podria en Carles Bosch de la Trinxeria titularse pintor dels Pirineus. Sols en Verdguer en son «Canigó» ha escrit com en Bosch de la Trinxeria páginas inspiradíssimas sobre aquelles superbas montanyas, pero en Verdguer la descripció d' aquells espectacles de la Naturalesa es essencialment poética, y més que la visió real, produheix en lo lector una visió ideal com si contemplés un país encantat en lo qual brillessin tots los màgics encants que concebir pot la més ardenta fantasia. Les descripcions d' en Bosch de la Trinxeria son més prosaicas, ó com si diguessim menos poéticas, pero donan una casi completa idea de la realitat; son mes humanas, puig que no aspira à fer una obra sublim per la grandesa de la llegenda que en ella s' desenrotlla, com en «Canigó», sino una obra bella per la realitat que en ella s' descriu, com ho consegueix en totes sas obras. Llégeixi lo lector «Recorts d' un excursionista», «Plá y Montanya» y altres tomos y cuentos y cuadros escampats, y tindrà formada una idea perfecte de lo que es lo Pirineu, tant per la pintura de sos paisatjes com per la descripció de las costums de sas habitants. Tanta es la forsa descriptiva del escriptor pireneich, que l' interés novelesch de sas obras y el Heren Nordsch, «Montalba» y alguna altra, queda eclipsat per sas superbas y magnificas descripcions. En aquest punt es un mestre.

Emili Vilanova es també un autor popularíssim é inimitable, mestre en l' art de sembrar la gracia y l'

humorisme en sos cuentos y novelets. Mes, d' una dotzena de granadas colgacions porte publicadas, y en totes ellas s' hi admira l' mateix estil exquisit y divertidíssim que tant imiten sense escriure mes que vulgaritats. En l' historia de nostra literatura sols hi trobem lo genial Robert Robert, que hagi brillat en aqueix difícil género. Si en Vilanova ha tingut un mestre, aquest deu haver sigut à la forsa en Robert Robert. Sols en los gráfichs, graciosos y divertidíssims cuadros de costums barceloninas que trenta anys enrera trassava l' malogrut escriptor, pot apar à cercarse los modelos dels que avay essriu l' inimitable Vilanova.

Entre los molts escriptors que l' imitan, sols son dignes de menció, à nostre entendre, lo senyor Pons y Massaveu, autor d' una popular novela de barri, «La colla del Carrer», molt sentida y ben escrita, y una colecció d' hermosos cuadros de costums rurals titulada «Trescant per les Serras», que la crítica ha alabat unánimament, y en Lloís Millá, un dels joves de més disposicions literarias de la moderna generació.

Innombrables son los escriptors, joves y vells, que aspirant al dictat d' humoristichs y satírichs, omplen las columnas d' infinit de periódichs ab sos treballs vulgers é insustanciais uns, oboens y pornográfichs los altres. Deixariam, no obstant, de ser justos, sino fessim constar l' aparició d' algun que altre jove que ab notables condicions pel género, poden arribar à ser mes bons cultivadors si la perseverancia y l' bon gust no ls mancan durant la llarguissima y escabrosa carrera literaria.

D' aquests joves, poch encare han arribat à adquirir personalitat, y no per cert perque alguns d' ells no tingan condicions pera fersé llegir ab gust, sino perque aquestas qualitats que ls hi haurian pogut donar valer literari han estat derivadas per las tendencias vulgars y amenerament predominants en nostres setmanals malanomenats literaris. Han cregut que la literatura pera ser bona necessitava de la sanció del públich, per lo general indocle, y han preferit agradar à las multitudes escrivint vulgaritats à escriure ab conciencia y bon gust no essent compresos de la turba multa que constiuheixen los milers de lectors de nostres setmanals.

En aquest cas podém incloure al popularíssim A. March (Francisco Guibernau) redactor de «La Esquilla de la Torratxa», etern cultivador de los xocarrerias de ciutat que si son bones pera descriure una vegada, resultan del tot emgallonsas y ridículas quan se pren com à sistema y no s' passa d' allí, ab lo qual s' aspira

à ser l' etern proveedor del aliment intelectual de las classes menos intelectuales. En aquest cas, pot incloures també, enciar que ab menos popularitat, à n' en Cuasch Tomàs, de «La Tomasa» y à alguns altres, menos notables, que en las planes de dits setmanals colaboran.

Fa alguns anys que ns es coneguda la firma ó pseudonim de Quim Artigayre, un dels prosistas de la novè generació que ab més talent y ab més gust literari se ns presenta, y de qui pot dirse que es llástima que no resulti més pródiga sa fecunditat. Aré de poch també ha fet sa aparició un altre prosista de talent, lo gironí en Anton Morató y Grau, que ha publicat una novela bastant notable titulada «L' Esquirol». Es una obreta que s' ressent potser de poca trascendencia, pero en ella hi ha cuadros bastant vigorosos que donan à comprendre que son autor ab temps y constancia pot arribar à produhir novelas acabadas que l' colóquin al costat d' autors de tan de mèrit com l' Oller y en Pin y Soler.

JOSEPH ALADERN.

(Segura).

Un discurs notable

Lo meritíssim escriptor y capellà doctor don Joseph Torres y Bages, al entrar en la Academia de Bonas Lletres de Barcelona, trià per tema de son discurs la presentació d' un fill de la terra catalana, nascut à redós del Pirineu, de la noble casa dels vescomtes de Rocaberti y comtes de Perelada. Fra Joan Tomás de Rocaberti, que aquest sigué l' nom que prengué l' ilustre contrincant del gran Bossuet, al entrar de novici en lo Convent de Frares Predicadors de Girona, després de sortir del captiveri dels francesos del 1640, no ha sigut pas fins ara tan conegut en nostre país com se mereixia, de tal manera que som molts los que, seguint al historiador Modest Lafuente, l' han considerat com un ignorant y un fanatich.

Lo doctor Torres reivindica hermosament la personalitat del nostre Rocaberti, considerantlo com una de las figuras més interessants que isqueren en la península ibérica durant lo sigle XVII. Be prou que ho degueren comprendre sos germans de la Ordre quan li donaren la Càtedra de teologia de la Universitat de Valencia y quan successivament ocupà ls càrrechs de Prior del convent de Tarragona, Provincial del Regne de la Corona d' Aragó y Mestre General. Proposat per Carles II, fou Archebisbe de Valencia, ahont encare s' hi conservan bons recorts d' ell. Inquisidor general d' Espanya, no se l' pot pas titllar d' esclussivista, que aixís com venu proscrius los seus llibres, plàuli el nostre Rocaberti, estudiar y criticar la doctrina dels contraris.

En diferents ocasions arreplega l' doctor Torres y Bages la nota patriótica del amor à la «nostra nació catalana» que brilleja en algunas publicacions de Fra Rocaberti, més no s' entreté gayre en l' examen d' aquestas, perque tota sa importancia queda enfosquida per la trascendental obra «De Romani Pontificis auctoritate», destinada à refutar los errors de la iglesia galicana. Aquí es ahont lo doctor Torres hi vessa tota la forsa de sa privilegiada inteligencia, aquí es ahont s' indentifica, no ja ab lo pensament del biografat, sino també ab l' esperit general de la época. La figura del català Rocaberti apareix magestnosa lluytant en contra de Bossuet, especie de rey de la trons, de la historia de la teologia, sol esplendent de la Cort del absolu-

tista Lluís XIV, que diu lo doctor Torres. Fra Joan Tomàs, nos es presentat aixecant un somatent doctrinal contra una escola doctrinal y si per la forsa del absolutisme es vensut, no ho es per las inteligencias clares y desprovehidas de prejudicis, puig si per un costat lo Parlament de París prohibeix lo seu llibre, aquest es aprobat per lo Sant Pare y serveix de consol, com afirma l' Bisbe de Tortosa, als que sufrenen devant de las tendencias cismáticas del clero francés ó bé, com li diuhem desde 'l. Colegi de Carmelitas Descalsos de Lleyda á son autor, desde 'l cim del Carmelo pregan y suspiran per la eficacia del preciós bálsam que está vessant ab la seva doctrina sobre 'l cap visible de la Iglesia.

Lo fill d' aquesta nostra terra de llibertat y de fé, que feu balandrejar la construcció política del absolutisme, no recula davant del formidable enemich y contesta á sos atacs ab la publicació de la «Biblioteca máxima Pontificia», inmensa compilació, composta de 20 volums in folio, ahont hi han continguts los tractats d' escriptors de totes las escuelas, per poch ó desconeguts que fossin los monuments literaris ahont eran sustentadas. Lo gran Bossuet, se troba confós devant refutar al nostre Rocaberti per atendre al manament del monarca, y, ho confessa de Maistre, l' águila de Meaux, es formidablement vensuda. Avuy, ja ho diu lo doctor Torres, es més antigat Bossuet que no pas Rocaberti. «Ab lo particularisme present, enemich de concepcions abstractes en l' ordre polítich y que vol fundar, com es de rahó, lo govern dels homes en lo coneixement de las sevas consuetuds, de las sevas tradicions, de las sevas passions, dels seus interessos, de las sevas idees, dels seus vicis y de las sevas virtuts, ab lo retorn envers aquella forma social en la qual á cada hui se li parlava ab la seva llengua, se 'l judicava segons la seva ley, y tothom era igual perque 's regoneixian las diferencies de tots, ab tot aixó hi lliga molt més Fra Tomàs de Rocaberti que no pas Montsenyor Jacques Benigne Bossuet.»

Apreciabilíssima es la obra del Dr. don Joseph Torres y Bages; y si ho es per tots conceptes, més acaba d' avalorarla 'l fet de que ab ella son autor ha vingut á trencar valerosament la rutina de fer ressonar en la docta Academia de Bonas Lletres una llengua en català, no es una institució del arret numà y positiu, sino del divi y natural. La formaren los Decrets del Etern, se congríu, no en las oficinas administrativas del Estat, sino en la oficina de la gobernació del Omnipotent. Y per aixó, continuá, ja que 'ns apleguem aquí per suscitar l' esperit catalanesch, com d' una manera implícita, pero clara, senyala 'l primer article dels Estatuts que 'ns governan, parlo ab la llengua de la terra, ab la llengua de casa, que ningú, fora Deu, pot fer callar.

J. M. y C.

CRÓNICA

OBSERVACIONES METEOROLÓGICAS del dia 14 d' Maig de 1898 FACILITADAS PER D. RAMON GISPERT

Table with meteorological data including barometer, temperature, wind, and clouds. Columns include: HORAS, BAROMETRE, GRAU d' humitat, PLUJA en 24 horas, AYgua evap. en 24 h., ESTAT del cel, OBSERV. particular, TEMPERATURAS (Máxima, Miním., Term. tipo), VENTS (direccio, classe), and NUVOLS (can).

A dos cuats d' onze d' aquest matí tindrà lloch en lo local social de la Cambra de Comers d' aquesta ciutat una reunió de propietaris terratinents ab la vila de Vilaseca pera tractar del nou impost de que pretent gravar l' Ajuntament d' aquell poble las fincas urbanas.

Los organizadors de la reunió esperan que á aquesta no hi faltará cap interessat á fi de que la reclamació que allí s' acordi gestionar prop la Delegació d' Hisenda de la provincia tinga lo mes valor possible.

Nosaltres procurarem assistirhi á fi de que en lo número próxim poguem posar al corrent á nostres lectors dels acorts que 's prenguin.

Aquesta tarde en las hermoses platjas de Salou hi haurá tiro de colom, poguent aprofitar lo tren que surt á las 2:30.

Las composicions que fins ahir s' han rebut en la societat «La Palma», d' aquesta ciutat pera 'l Certamen

literari humorístich que te acordat lo celebrar, son los següents:

- Núm. 1. A. Cupido. Lema: «El odio que por tí sienta—no cabe en el pensamiento» Echeagaray. Número 2. Lo mandre. L: Mes m' estimo un bon vagar en una rectoria. Núm. 3. La burra del Clos. sense lema. Núm. 4. L' enamorat. L: ¡Ay misero de mí, ay infeliche! Núm. 5. La cuestió social. L: Gran meeting de propoganda. Núm. 6. ¡Quina pega! L: De poch, molt. Núm. 7. La diada de Corpus. L: A la ciutat de Reus. Núm. 8. Un gran ball de máscaras. L: A la societat «La Palma». Núm. 8. Dixa y pena. L: ¡Demá! Número 10. Fatalisme modern. L: La mona. Núm. 11. Sátira. L: ¡Tot per las donas! Núm. 12. De cap á cap d' any. L: A una costum típica de Reus. Núm. 13. La cansó del ganxet. L: «No vull vindre que me 'n vaig». Número 14. La estisora. L: Qui jemeja ja ha rebut. Número 15. Lo ball de la vida. L: Sop al ball y hem de ballar. Núm. 16. Lo duo dels enamorats. L: Lluna de mel. Núm. 17. La Pu... L: Reyna y senyora. Núm. 18. Viva la guitarra. L: A la alegría del género humá. Núm. 19. Adan y Eva. L: Histórich. Núm. 20. Per fé 'l Tenerio. L: ¡Qui no 'l fá! Núm. 21. Petanera. Lema Maix cantant. Núm. 22. La desentenyada. L: Qui no te res que fer... Núm. 23. Lo porró. L: De la bota al paladar—ell transporta 'l rich xaretlo. Núm. 24. ¿La hi faig pesa? L: A las noyas presents. Núm. 25. Lo lliit. L: La millor de las delicias. Núm. 26. Lo pagés del mas den Bledas. L: Dels que 's fican allá ahont no 'ls demanan. Núm. 27. Una nit de pega. L: No 's pot ser curiós. Núm. 28. Sigles enrera. L: Que s' en feya de feyna.

Continua oberta la admissió de treballs fins lo dia 30.

L' empresa arrendateria de la cobranza de contribucions d' aquesta provincia ha nomenat auxiliar de la Agencia Executiva d' aquesta ciutat á don Anton Ferrer y Escoda.

En lo «Boletí Oficial» de la provincia d' ans d' ahir s' hi publica un edicte de la Agencia Executiva d' aquesta ciutat anunciant la subasta de veris fincas que s' troban en descubierto del pago de la contribució de

Font y Segur ha tingut la atenció d' enviarnos un exemplar del volum que acaba de donar á la estampa á la capital de Catalunya titulat «Les Górgoles de Barcelona», obra interessant y que segurament será consultada per tots los ayments del art.

Lo mes aviat que poguem procurarem parlar de «Les Górgoles» ab l' extensió que 's mereix.

La distingida y aplaudida diva donya Josephina Huguet, ha arribat á Barcelona, la seva patria, de regrés de sa excursió artística per Russia, ahont ha treballat molt á gust dels públichs que concorren als imperials teatros de Varsovia, Kharkoff, Tifis y Buak y en las que hi ha deixat molts recorts y moltes simpatias.

Nostra enhorabona á la célebre diva catalana que en tant bon lloch sab collocar lo nom de la nostra terra en llunyanas regions.

Avuy á la nit en lo teatro de la societat «El Alba» se posaran en escena las comedias «Diners ó la vida», «Un cop de telas» y «L' Angelet».

Los delictes que deuen ser sotmesos á la jurisdicció de guerra, segons lo Bando del dia 9 de Maig de 1898 declarant en estat de siti á aquest districte, ó sean los compresos en los tituls primer, segon y tercer del llibre segon del Códich penal, son los següents:

- Delictes contra la seguretat exterior del Estat.—Traició; los que comprometen la pau ó la independéncia del Estat; contra 'l dret de gents, y pirateria. Contra la Constitució.—De lesa magestat; contra las Corts, lo Consell de ministros y contra la forma de Govern y 'ls comesos ab ocasió del exercici dels drets individuals garantisats per la Constitució. Contra l' ordre públich.—Rebelió; sedició, atentats contra la autoritat y sos agents; resistencia y desobediencia; desacatos, insults, injurias y amenssas á la autoritat, sos agents y funcionaris públichs, y tota classe de desordres públichs, sia qualsevol la forma y objecte d' ells.

En l' Hort «La Primavera» situat al camí de Terragona, avuy hi tindrán lloch dos balls un á la tarde y un á la nit.

Havem rebut lo cuarden de Maig del «Resumen de Agricultura», en lo cual figuran los següents articles: «Congreso Vitícola de San Sadurn de Noya», «El San

José Seale», «El líquido antiséptico contra las enfermedades de la viña», «El canigro».—Ensayos en Argelia», «El Eucaliptus urnigera», «La peja de trigo y la paja de avena en la alimentación del ganado», «Empleo de los superfosfatos en el cultivo del trigo», «El aceite de maíz». Además d' aquests articles hi ha en lo present número nutridas seccions de «Bibliografía», «Casos agrícolas», «Problemas agrícolas», «Crónica agrícola» y «Revista comercial».

Lo «Resumen de Agricultura» es una Revista de carácter principalment prácticich, y la majoria de sos redactors son propietaris agricultors que viuen en sas fincas. Se publica cada mes en forma de hermosa cuaderne de 48 páginas ab los gravats necessaris para la millor comprensió del text. Se suscriu en l' Administración, Píno 5, Barcelona, y la Redacció contesta de franch las consultas que sobre cuestiones agrícolas li dirigeixen los suscritors.

Aquesta nit en lo teatre de la societat «Juventud Reusense» s' hi donará una representació del drama «Don Juan de Lanuza ó los fueros de Aragon» ab lo que hi debutará la bella actriu Srta. Esperanza Periu.

Després de la funció hi haurá ball en obsequi al bell sexe.

Fa poch temps que la Comissió Internacional establerta pel Papa á Roma pera organisar la celebració en tot lo mon cristiá del acabament del sigle XIX y la consagració del sigle XX al Sagrat Cor de Jesús, publicá una crida convidant á adherirse al pensament á tots los eclesiástichs, asociaciones religioses y fidels del món enter.

La primera Associació que ha respost á la crida de Roma han sigut los directores diocesans del Apostolat de la Oració en nostra terra, ab una valentia alecció redactada en llengua catalana convidant á tots los celadors y socis del Apostolat y á quantas entitats católicas vulguin adherirse para la Asamblea General que, ajudant á Deu, tindrà lloch en la Santa Cova de Manresa ls dias 27, 28 y 29 del vinent mes de Juliol, en la qual se deliberará en franca germandat y s' acordará la manera de correspondre dignament á la idea de la Comissió Internacional de Rome.

L' abono obert en lo Teatro de Novetats de Barcelona para las funciones de modo de la eminent primera actriu del Teatro Espanyol María Guerrero, ha obtingut un gran éxit, essent molt pocas las localitats de palcos y butacas que quedan per ahonar.

Lo debut d' aquesta primera companyia de vers va quedar ans d' ahir fixat para 'l vinent dimars, dia 17, ab la comedia de Tirso de Molina «El Vergonzoso en Palacio» en que, com es sapigut, tant se distingeixen en sos papers Maria Guerrero y Ferrán Diaz de Mendoza: Lo primer estreno que 'ns oferirá lo célebre artista es lo drama de don Joseph Echeagaray «La Duda», drama que á Madrid obtingué molt éxit repetintse per trenta y tantas funcions, y aixó no es sols degut á son gran valor literari, sino á la superba creació de María Guerrero que en lo final del segon acte y en lo tercer está á la altura de las més grans celebritats dramáticas.

En la Administració de Consums d' aquesta ciutat, se recadaran per diferentes especies, en lo dia d' ahir, 746'67 pessetes.

ESCORIAS THOMAS.—Végis l' anunci de la quarta plana. Dirigirse á casa Gambús, carrer de Vila (Bou) 12.

SECCIÓ OFICIAL

Registre civil del dia 13 de Maig de 1898

Naciments.—Salvador Barenys Puey, de Francisco y Dionisia. Irene Ribal Altadill, de Joseph y Raymunda.

Matrimonis.—Cap.

Defuncions.—Pan Sans Borrás, 75 anys, Sant Pere baix, 11. Joan Ximenes Ximenes, Sant Pau y Sant Blay, 4. Joan Selas Blay, 85 anys, Hospital Civil.

SECCIÓ RELIGIOSA

Sant d' avuy.—Sant Isidro. Sant de demá.—Sant Joan.

SECCIÓ COMERCIAL

J. Marsans Rof

Representant: JOAQUIM SOCIATS
CARRER SANTA ANNA, 26.—REUS

Ultima hora de la Borsa de Barcelona a las 4 de la tarde d'ahir.

Interior	45'40	Filipinas	
Exterior	60'15	Aduanas	72'50
Amortizable		Cubas 1886	59'25
Fransas	17'60	Cubas 1890	47'25
Norts	20'20	Obs. 6 0/0 Fransa	63'
Exterior París	33'75	Obs. 2 0/0 »	33'62

GIROS

París	79'	Londres	45'25
-------	-----	---------	-------

Se reben ordres de Borsa para Barcelona, Madrid y París.
Descompte de cupons, compra y venda al comptat y per compte agé de tota classe de valors, compra de monedas y billetes de tots los paissos.

BOLSI DE REUS

Cotizacions realitzadas en lo dia d'ahir a Barcelona facilitadas per lo corredor en aquesta ciutat D. Antoni Demestre.

Interior	45'35	Cubas del 86	59'25
Exterior	60'10	Cubas del 90	47'25
Colonial		Aduanas	72'
Norts	20'25	Oblig. 5 p 0/0 Almansa	69'75
Fransas	17'70	Id. 3 p 0/0 Fransa	33'50
Filipinas	53'		

PARÍS

Exterior	33'75	Norts	
----------	-------	-------	--

GIROS

París	79'	Londres	45'25
-------	-----	---------	-------

Se reben ordres para operacions de Borsa. Compra y venda de tota classe de valors cotizables en Borsa. Descompte de cupons y compra de monedas d'or de tots los paissos.

Cambis corrents en lo dia d'ahir en aquesta plassa, facilitats per los corredors de comers D. Joan Vallés Sureda, D. Joan Lauradó Prats, don Joan Vallés Vallduvi y D. Francisco Prius Demestre.

Londres	à 90 dias fetxa.
»	à » vista.
París	à » ONAN.
Marsella	à 30 »

VALORS LOCALS DINER-PAPER. OPER.

Gas Reusense.	010	010	010
Industrial Harinera		750	
Banch de Reus.		500	
Manufacturera de Algodon.		475	
C. Reusense de Tranvias,		100	
privilegiadas al 5 per cent.		150	

Moviment del port de Tarragona

Entradas del dia 13

Cap. Despatxadas y zozolatas millitars
Pera Cette v. «Santa Ana», ab ví
Pera Londres y esc. v. «Pelayo», ab carga general.
Pera Gandia llaut «Cefiro», en lastre.
Pera Gandia llaut «San Pablo», en lastre.

Barcos a la carga

Dimars 17

Pera Marrella, Génova Liorna, vapor «Martos» que despatxa D. Antoni Mas.
Pera Burdeos, Helsingfors, Abo, Hangó, Borga-Lovisa, Kotka, Viborg, Fredrikshamn, Nystad, Raumo, Björneborg, Kristinestad, Vasa, Jakobstad, Gamla, Karleby, Uleaborg, San Petersburg y Reval; y pera Moskow, Warschau y Nisehni Nowgorod, á flete corrido via San Petersburg, lo vapor «Titania», que despatzan los senyors Borda Germans.

ANUNCIS PARTICULARS

Errors que deuen desvaneixers.

Cap remey, ja sfa uatura, pegat, ó altre, pot curar ni una sola hernia sisquera.
Totas las celebratats medicas, aixis nacionals com extranjeras, están contestes, y ma llarga practica m' ho ha demostrat, que la curació de las hernias pertenece unica y exclusivament al art mecanich, acompanyat dels coneixements anatomichs suficients.
No deu confarse en las benas ni en los braguers anomenats sense ressorts, ni ferros, ni acers, donchs á aquestos se deu la major part de las defuncions que ocurren per hernias estranguladas, en rahe á ser insuficients pera contenir las hernias.
Mells son los que venen braguers; melt pochi los que saben colocarlos; rarissims los que coneixen lo que es una hernia.

A LAS MARES

Avans de sacrificar á vestres fills ab una vena, bruta, incómoda y perillosa, consulteu ab vestre metje, ab segu-

retat vos dirá que pera la curació de vestres petitets, lo remey mes prompte, segur, net, fácil, cómodo y económico, es lo bragueret de caoutchouc ab ressort, testimoniato aixis lo número ja important de criaturas curadas per tal medi, durant lo temps de ma permanencia en aquesta ciutat.

Tirants Omoplátics pera evitar lo carregament d' espatllas.
Faixas hipogástricas pera correjir la obesitat, dilatació y abulament del ventre.

JOSEPH PUJOL

cirurjiá especialista en lo tractament de las hernias ab llarchs anys de practica en la casa de D. Joseph Clausolles d Barcelona. Establiment «La Cruz Roja».

REUS.—PLASSA DE PRIM.—REUS

ULTIMA HORA

Madrid, 14.

Las noticias de los bombeigs á Cuba y Puerto Rico—segons telegramas—han causat á Londres gran sensació.

Un dels despaigs de procedencia americana diu que á bordo del cassá-torpeders «Winslow» hi hagué 4 morts y 6 ferits.

Noticias rebudas de Manila, rebudas per Nova York y Londres se refereixen á la conducta del comandant de la escuadra espanyola.

Diuen que l' almirant Montojo crida repetidas vegadas la atenció de son Govern sobre las deficiencias dels barcos que formavan la escuadra de Filipinas.

Careixia de torpedos, y á última hora, quan tenia ja al enemich demunt, feu carregar alguns l' almirant, á la bona de Deu.

L' almirant americá enviá al espanyol un missatge expressantli son desitj de veurel pera estrenyeli la má, congratulantse per la valentia ab que havian lluytat los espanyols.

L' almirant Montojo, segons una d' aqueixas versions, feu notar que l' creuer «Ulloa» careixia d' armament adequat á un combat de nostres temps, y declará que tingué 400 morts y 600 ferits á bordo dels barcos; més 24 morts y 150 ferits en terra.

Insisti l' general espanyol en que hauria preferit lliurar batalla en la bahía de Subig, ahont permaneixé la escuadra espanyola durant vuyt dias. Pero's va convencer l' almirant de que eran insuficients las defenses, y que necessitava un mes pera artillar la posició; persuadit de que seria irremissiblement derrotat si acceptava á Subig lo combat.

A Cavite feu l' almirant espanyol quant pogué pera prolongar la resistencia, y no intentá sortir de la bahía de Manila per la gran superioritat del enemich.

Se trasladá l' almirant al «Don Juan de Austria», després d' haver rebut lo «Reina Cristina» 70 granadas que li incendiaren la proa, y destruhiren lo timó y l' pont.

Issá lo «Don Juan de Austria» la insignia del quefe de la escuadra, fins que destrossat lo barco per los projectils, cregué l' almirant que era inútil combatre més, y ordená que barrinessin los cascos, marxant á terra las tripulacions.

La escuadra espanyola del almirant Cervera segueix sense donar á conèixer sa presencia de manera fehacient.

Are ls despaigs de Nova York afirman que fou avistada la escuadra espanyola á 40 millas de Soudy Hook, l' islot avansat que guarda la entrada de la bahía de Nova York.

S' ha rebut un despaig de Cienfuegos donant compte de que ab motiu de la serenata que's doná en honor del heróich defensor de la població, general Aguirre, hi hagué una patriótica manifestació d' entusiasme.

Ningú's recorda ja á Cienfuegos, stegeix lo despaig, del bombeig que sufrí la ciutat.

En lo ministeri de la Guerra s' han rebut dos nous telegramas del capitá general de Puerto-Rico. En un manifesta lo general Macia que ahir, poch després de terminar lo bombeig, sortí lo barco francés «Almiral Regenbra», quals marinos donaren al abandonar lo port entusiasmas viscas á Espanya y á nostre Ejército y Marina.

Diu també que en un dels projectils disparats per los barcos yanquis y recullit en nostra plassa, se llegeix aquesta inscripció: «T. A. Puerto Rico 1896».

En l' altre despaig lo general Macias participa que la escuadra enemiga s' ha disseminat per diferents punts de las costas.

Confirma que nostres canons rebutjaren al enemich causantli averias y que fou brillantissim lo comporta-

ment de nostras forsas. Lo general Macias comunica que reb infinitas ofertas y felicitacions.

Un telegrama de Hong-Kong dona compte de que una partida d' insurrectes tagalos atacá als mariners yanquis desembarcats á Cavite, obligantlos á refugiarse en sos barcos y prenentlos richibotí.

Afegeix lo despaig que las forsas indigenas portavan banderas espanyolas.

Telegramas de Washington diuen que en la ordre del dia donada per lo comodoro á sas forsas, los hi deya: «Acordenos del «Maine» ¡Hurra!».

De Nova York telegrafian que cumplint ordres del govern yankee, la escuadra de Sampson se dirigeix á tota máquina en busca de la escuadra espanyola. Acompanyan á la escuadra nortamericana quatre barcos de la volant.

A Nova York se creu que es inevitable un topament entre abduas escuadras.

Un despaig de Washington diu que ls americans se troban excitadissims contra Fransa per haver sabut que la escuadra espanyola se reportá cómodament en la Martinica, en cual punt los francesos fraternisaren ab los espanyols.

Diuen los americans que una proba del favoritisme del Govern francés á Espanya, lo constituheix lo fet d' haver detingut las autoritats de Fort-de-France despaigs oficials dirigits al Govern dels Estats Units.

Un despaig de Londres diu que ls rebeldes tractaren d' apoderarse dels diposits d' ayguas de la Habana.

L' enemich fou rexassat per nostras tropas.

Se reben noticias de Washington, dihent que regna allí gran agitació y disgust ab motiu dels fracassos que acaba de experimentar la escuadra yanqui á Cárdenas, Matanzas y Puerto Rico.

Se formulan enérgichs atachs contra l' govern yanqui y contra l' comodoro de la escuadra que's troba en las ayguas de Cuba, acusant á un y altre de que no están á la altura de son deber y de que no saber aprofitarse dels poderosos medis de que dispoysan pera combatre á Espanya.

També remensan ara á compendre que es empresa més difícil de lo que's figuravan en un principi.

Se presum que ls yanquis esperavan apoderarse de Puerto Rico per sorpresa, forsalt los passos.

Sa decepció es gran veyant lo fracás de son intent.

Un telegrama del general Augusti, diu: que la insurrecció de la isla de Luzón y particularment en la provincia de Manila, pren increment. Se creu que ls yanquis han repartit armas.

Un general, un coronel y set oficials d' artillería de marina de la guarnició de Tolón, serán embarcats en breu pera la Martinica encarregats d' establir una batería en previsió de lo que pogués resultar de la guerra hispano-americana.

Telegrafian de París que en los centres diplomáticos s' assegura que la aliansa d' Inglaterra ab los Estats Units pot donarse com ultimada.

«El Times» aproba la idea, manifestant que ha de reportar grans utilitats á abdos paissos.

Altre telegrama de París diu que á Washington s' esperava pera avuy mateix que l' president McKinley publicaria l' bloqueig de Manila.

En lo departament d' Estat de Washington se nega que l' vapor «Lafayette» desembarcará á la Habana artillería y municions.

París, 14.

Un despaig de Washington nega que ls espanyols s' hagin apoderat del transatlántich «City of Paris», que condohia municions pera l' almirant Sampson.

Hi ha en cambi, á Londres, numerosos cablegramas que confirman la presa.

Lo fet ocorregué en lo canal de Bahama, á la altura de Sagua la Grande.

Servey particular de «Lo Somatent»

Madrid 14, 10 nit.

Lo Govern ha cablegrafiat al Capitá general de Filipinas senyor Augusti autorisantlo pera que á son criteri dongui totes aquellas libertats als tagalos que sían compatibles ab la soberanía d' Espanya.

L' acort ha sigat molt ben acullit pel poble sensat de Madrid, puig es arribat lo moment de desenrotllar una política d' atracció y simpatía.

No obstant de tan acertada mida com á Espanya se venhen molts cosas al revés no fora difícil que algú pretengui en lo Parlament demanar explicacions al Gabinet.

En tot cas los posaris al corrent.

Lo Corresponsal.

Imp. de C. Ferrando.—Plassa de la Constitució.

SERVEY DE TRENS

'SORTIDAS'

De Reus á Barcelona

5'04 m. correo (Per Villanova y Vilafranca) 1.ª, 2.ª y tercera.
8'56 m. exprés, primera y segunda dimars, dijous y dissabtes, (per Vilanova).
12'44 t. mercancías, segunda y tercera.
1'57 t. correo (per Vilanova).

De Barcelona á Reus

5'25 m. (per Vilafranca).
9'46 m. (per Vilanova).
15'8 t. per id.
7'39 t. exprés (dimars, dijous y dissabtes).

De Reus á Mora

9'33 m. — 1'04 t. — 3'40 t. — 7'19 y 9'57 nit.

De Mora á Reus

4'24 m. — 8'00 m. — 12'05 t. — 6'04 t. — 7'36 n.

De Reus á Tarragona

8'30 m. — 9'47 m. — 2 t. — 7'04 t.

De Tarragona á Reus

17'30 m. — 12'25 t. — 4'30 t. — 8'20 n.

De Reus á Lleyda

8'40 m. — 6'23 t.

De Lleyda á Reus

5'50 m. — 3'50 t.

De Reus á Vimbodí

1'28 t. colxes de 2.ª y 3.ª

De Vimbodí á Reus

9'53 m. colxes de 2.ª y 3.ª.

De Tarragona á Valencia

9'30 m. y 11'30 n.

De Valencia á Tarragona

44 m. y 6'30 t.

ADMINISTRACIÓ DE CORREUS-REUS

Horas d' arribada y sortidas de correos

ARRIBADAS

De Tarragona, 8'30 m.

Promptuari de la escriptura catalana

METODO SENZILL Y FACIL

Francisco Flos y Calcat

Preu 6 rals. — Sa van en aquesta impremta.

Caramelos Pectorals

del metje SALAS

Curanda Bronquitis, Tes, Catarros, etc., netejan de mucositats l'aparat respiratori tan sols prenentne un al anarsen á dormir y altre á la matinata, composició inofensiva no conté medicament perillós.

DIPOSIT en Reus Farmacia de Serra Arrabal Santa Anna, 80.

Preu de la capsa 6 rals.

ASCENSORES-SIVILLA

Hidráulicos y Eléctricos

MONTA-CARGAS Y MONTA-PLATOS

APARATOS ELEVADORES

DE TODOS SISTEMAS

MOVIDOS POR MOTOR

Vapor, de Gas

Y Á BRAZO

MUNAR Y GUITART

Sñ C. INGENIEROS Y ARQUITECTOS

LIBERTAD, 1, MADRID

La casa construye y tiene funcionando aparatos elevadores de todos los sistemas conocidos, como son los de equilibrio superior, equilibrio inferior, hidrostáticos, fúncionales, de compensador, eléctrico, hidroeléctrico, mecánicos, á brazo, etc., que se describen en el CATALOGO GENERAL DE LA CASA.

Se facilitan Catálogos y Presupuestos

1897

PARA ABONO DE TODAS LAS COSECHAS Y CULTIVOS

INDISPENSABLE Y DE EXCELENTES RENDIMIENTOS

EL COMBINADO EMPLEO DE LAS

ESCORIAS THOMAS

COMO ABONO FOSFATADO

SALES DE STASSFURT

COMO ABONO POTASICO

EN LAS FORMAS DE

GARANTIZADAS PURAS

SOLUBLES AL CITRATO

SULFATO DE POTASA, CLORURO DE POTASA

SALES CALCINADAS RICAS EN SULFATO DE POTASA,

KAINITA, ETC.

El más económico, el más eficaz, el más duradero.

bajo garantía del Sindicato de ventas de STASSFURT

NITRATO DE SOSA

como abono azoado

DE GRADUACION GARANTIDA DE 15 1/2 A 16 0/0 AZOE Y DE EFECTOS RAPIDOS Y SEGUROS

DIRIGIRSE PARA PROSPECTOS E INFORMES SOBRE EL EMPLEO

A D. OTTO MEDEM.-VALENCIA